

semblaria excessiu de declarar-la poc versemblant. Però sens dubte és rebuscada; i en l'absència de tot nexa especial entre el món dels senyors medievals i aquest especial camp semàntic, no podem pas mirar-la com a més versemblant, sinó més aviat menys que les anteriors.

DERIV.: *Aiguada* [mj. S. xv, Jo. Martorell; «camp qui creix per *ayguada*: ager alluviús», 1575, OPou, *TbPu.*, 79; «*aygada*: aguacero», eiv. PzCabrero].¹⁶ *Aiguader* [S. XIII, *Consolat*, cap. 66, doc. de 1293; com a nom d'ofici, «lixia; moço del *ayguader*: lixula», OPou, *TbPu.*, 161; «lo qui no beu vi: abstemiús», ib. 189; *CastCatMancom.* II; mall. en general, però a Orient *aiçgoté*, BDLIC IV, 288; *-dero* benasc. 'moixó que nia i cria dins els forats dels arbres «tovos de drinto», Benasc, 1964]; *l' aiçodérr* 'l'aigüera de rentar els plats' a Bagà-Saldes, 1936; en el llgd. fronterer de Vingrau, *d'eigadiéras* són cocons o cadolles; *aiquador* [1315]; *Aigua-d'Ora* mal explicat *AlcM*, veg. supra.

Aigual 'aiguamoll, basal, sobretot a muntanya' [doc. de 972: «de Oriente *aquale* Scti. Stephani», Roda de Ribag., Abadal, *Comt. Pall. i Rib.*, núm. 219; «de occidente in ipsum *aquale*», Alaó 979, ib. número 259; *aigual* doc. de 976 però en còpia 1373, *RLR* III, 271; *ipso aqual* docs. b. ll. 1090, 1110, Balari, *Orig.*, 1031; «asprures e amagatalls e floms e ayguals e fonts ...», Eiximenis, *Regiment*, cap. 235; amb altres sentits, Ss. XIV-XV, *AlcM*; *-gol* «regueret d'aigua que corre entre gleva, que ve del mollal», Bosch de la Trinxeria, *Bu. Ass. Exc. Cat.* XII, 227; *-gual* J. Seb. Pons, *Canta-Perdiu*, 102]: mot quasi només usual en els dos vessants pirinencs des del Cadí fins a mar; l'«Afrau d'*Aigols-Podriis*», Coma de Fresers, entre Núria i Setcases, Guia CATorras de Camprodon; a Prats de Molló expliquen que la *Fantica* és un *igòl* més aviat que una font (cap a Coll Danser), i que «la font de Cal Majoral feia un *igòl*»; en el terme de Vilallonga-Tregurà hi ha molts *igòls* (veg. la monografia Amigó-Pascual), però no solament ho usen com a genèric sinó ben viu («callí hi ha *igòl* o mollera»): clotets on de vegades hi ha aigua; però a Setcases, 1936, tothom ho deia encara amb *gi*: «prop del Llavaig hi ha un camp que tot són *aygòls*». Això s'estén cap al Sud, en el Ripollès («Palanca dels *Igòls*» en terme de Vidrà), i si la memòria no m'enganya ho he sentit també a l'Alt Pallars i fins a Sóller; en tot cas *aiçól* isoladament a Olèrdola (1955); cap al Nord sense la *i*: *alz aigòls* en terme de Pardines, i amb *-al*: un *agál* «coma per on baixa aigua» a l'Alta Cerdanya: molts a Nauja, també a Osseja i a Palau de Cerdanya; però vora mar, a la Salanca, reapareix *aiçól* per 'aiguamoll extens, o estanyol' que comunica amb l'estany gran al Barcarès i a Salses; «D. és un *aigal*, que comunica amb la mar --- tot això és dins l'Estany»; *Els Igals* a Morellàs [ja *Aiguals* en el cadastre de 1823]; «en el Pou de les Oelles hi ha uns *aiçóls* (on elles s'abeuraven)», a St. Hipòlit; i també el sentit cap als Aspres: a Caixàs, Torderes i Llauro, com a St. Marçal («en el Serrat de les Fonts hi ha uns

igóls per a fedes i no pas fonts»). Resultat d'un derivat *AQUALE* que no fou pas solament català, sinó també gascó: «une autre score et goau --- aperat lo Luy bielhe --- la *agau* bielhe et canau antique aperat lo Luy bielhe», docs. de 1457 en el Cart. v d'Ossau, p. 296, en el Gers *agau* «canal de dérivation de moulin dans un barrage de rivière» (Polge, *MéiPhilGer-soise*, 1964, 5, 49-50), i molt estès en el rumantsch dels Grisons (*Aguat*, *Aualets*, *Ual*, *Adawal*, etc., per Val Müstair, Engadina, Sutselva, etc., veg. Planta-Schorta); en parlars ross. i veïns *aiguerols* 'aiguamolls'.¹⁷

Aigualada 'rosada nocturna' [DAG.: Berga, Andorra; Ed. Fontserè notes al DOrt., com a propi de la Vall del Segre; de fet el sentit a Ponts, Ars, 1958, i pertot a Cardós i Vall Ferrera, 1932-34; a Llesp i Barrovés «la rosada de la matinada de St. Joan», 1953; la que xopa les herbes de muntanya quan han de venir pluges, Boí, 1971], aranès id. (*aiçwaláda*; TdF *eigalado*, *aig*-llgd. «vin trempé outre mesure; sauce trop longue; rinçure; eaux de l'amnios»); a Tor de Vall Ferrera 'planta dolenta que creix en els conreus'. *Aiguala*; *aigualejar*; *aigualer*; *aigualera*: «també canta el rossinyol per las frescas *aygualeras*», Milà, *Romillo*, 361C4: les altres versions porten «per las frescas arboledas» o «las altas arboledas»; en el seu exemplar pòstum Milà va rectificar aquesta versió del Vallespir en «al matí quan cau l'*aygatje*»; i «cantaran els passarells / per las frescas *aygualeras*», correspon a la cançó 362.4, recollida als Banyes d'Arles; Lab. 1839. En els Pirineus és 'aiguamoll' («els dos clots s'ajunten en unes *igwóléras*» 'aiguamolls' a Molló, 1935), però ho sento en el sentit de 'rosada' a Sorita, al Priorat i a Granyena de les Garrigues, 1935. *Aigualós* [S. xv: «a cada renyó, per los quals se purga la humitat serosa o *aygualosa* de la sanc, y també lo que és *aygualós* de la sanc arteriosa», OPou, *TbPu.*, 293]. *Aigualir*, *-it* [1803, Belv.; Lab.; N. Oller]. *Aiguanós* (probt. primer adj. substantivat 'hidropesia' [fi S. XIII; *VidesR.*]: «que la malautia, bevén aiga, no li tornàs a *ayganós*», P55r1, n. 5, traduït in *idropisim* del llatí; *aiguanosat* adj. 'hidròpic': «fo una femna *ayganosada*, qui fo aduyta al loch de la sua passió», ibid. 103r1, traduït *hydropica*; *ayguanús*¹⁸ 'hidropesia' en dos textos Ss. XIV o XV (*AlcM*, DAG.); i *ayguanuçat* 'hidròpic' (c. 1385, Eix., *Terç* i cit. DBal.). *Aigarelles* 'beguda sense substància' a Corçà d'Empordà (1964); *aiguar*, *zaaiguar*.

Aiguarassa. *Aiguar*, i més sovint *aiguarada*. *Aiguassa*. *Aiguat* [Jaume I; vi *aiguat*, *VidesR.*, 272v1, 272v3, trad. *vinum lymphatum*]. *Aiguasso* 'avinguda del riu', Benasc («baixa un *aiguasso* que fa por», Ferraz, p. 19), segurament de l'abstracte ll. *AQUATIO* en cas recte. *Aiguat*, 1660, DTo. «inundatio, alluvio ...»; S. XVIII, *AlcM*; molt viu, espt. a Barcelona i Costa de Llevant. *Aiguatge* [veg. supra; 'rosada' a St. Pol de Mar i a Vilafamés]; *aiguatjada* a St. Pol.

Aigüera ant. 'espècie de clavaguera' [fi S. XIII, Desclot i S. xv, *AlcM*] o 'desaigüe d'aigües brutes', d'on 'lloc de rentar la vaixela' [1575, OPou, *TbPu.*: «va-